

Generaal Urquhartlaan 4
6861 GG Oosterbeek

Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek
Telefoon (026) 33 48 111

Internet www.renkum.nl

Gemeenteraad van Renkum

IBAN NL02BNGH0285007076
KvK 09215649

Datum

24 januari 2024

Onderwerp

Informatie over de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023

Beste leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeer ik u over het verloop van de Tweede Kamerverkiezing op 22 november 2023.

Vervoegde verkiezingen

Na de val van het kabinet op 7 juli 2023 stond er vlak na het afronden van de Provinciale en Waterschapsverkiezingen ons weer een grote klus te wachten. Waar wij normaal minimaal 6 maanden de tijd nodig hebben, moest deze verkiezing binnen 4 maanden georganiseerd worden. De voorbereidingen van de verkiezing vielen in de zomer- en herfstvakantie. Door tussenkomst van deze verkiezing kwamen de werkzaamheden bij burgerzaken onder druk te staan.

Toegankelijkheid stembureaus

Van de 15 stembureaus waren 14 stembureaus goed toegankelijk voor mindervaliden. Bij het stemlokaal dat minder goed toegankelijk was, hebben wij gezorgd dat er een rolstoel klaar stond. Dit hebben wij gecommuniceerd via de kandidatenlijst, Rijn en Veluwe en onze website. Er is geen gebruik gemaakt van de rolstoel.

Voor mensen met een visuele beperking was in de ochtend tot 12.00 uur een stemmal met soundbox aanwezig bij de stemlocatie Het Schild. In de middag was deze aanwezig bij het stemlokaal van het gemeentehuis. Er is 4 keer gebruikgemaakt van de stemmal.

Stembureaus

De 15 stembureaus zijn verdeeld over de dorpen. 1 van de stembureaus is een mobiel stembureau dat 4 locaties heeft bezocht: Het Schild, Vilente De Sonnenberg, Missiehuis Vrijland en De Rijnhof.

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

M (Marrit)Beekman

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

(026) 33 48 111

Bijlage

verkiezingen@renkum.nl

Heveadorp heeft geen geschikte locatie om een stembureau te plaatsen. De inwoners van Heveadorp brengen veelal hun stem uit bij de Ontmoetingskerk in Doorwerth. Ook deze verkiezing is gekozen voor een tent bij het gemeentehuis waar wij 2 stembureaus hebben ingericht in verband met de te verwachte hoge opkomst. 3338 mensen hebben hun stem hier uitgebracht.

Het gemeentehuis heeft geen geschikte ruimte om de vele kiezers hun stem uit te laten brengen. In het bedrijfsrestaurant en de hal kunnen wij geen 2 stembureaus plaatsen en bovendien niet zorgen voor een goede doorstroom. Uitwijken naar bijvoorbeeld de trouwzaal of raadzaal is in kader van de veiligheid niet wenselijk om 1500 of meer mensen naar de eerste etage van ons gemeentehuis te laten komen. Daarnaast zijn deze ruimtes niet toegankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking.

Stembureauleden

Direct na het vallen van het kabinet is er gestart met het werven van stembureauleden. De aanmeldingen van stembureauleden uit ons ledenbestand kwamen weer met grote getalen binnen. Een aparte werving was niet nodig. We hebben zelfs leden teleurgesteld, omdat er geen plek meer was op het stembureau of de reservelijst.

De stembureauleden hebben een verplichte e-learning gevolgd en toets afgerond. Voor de (vervangend) voorzitters is een informatieavond georganiseerd waar hun werkzaamheden zijn besproken.

Prokkelduo

Bij de Tweede Kamerverkiezing is bij het stembureau Ons Middelpunt in Doorwerth een Prokkelduo ingezet. Het initiatief prokkelduo's is bedacht door stichting Prokkel. Prokkelen staat voor 'een prikkelende ontmoeting tussen iemand met een verstandelijke beperking en iemand zonder.

Een vrijwilliger uit Renkum is aan de slag gegaan bij het stembureau in Doorwerth. Hij volgde vanuit stichting Prokkel een training over zijn werkzaamheden. Op de verkiezingsdag verrichte hij, onder begeleiding van de voorzitter van het stembureau, dezelfde taken als andere stembureauleden. Hij heette bijvoorbeeld kiezers welkom, reikte stembiljetten uit en hield toezicht op de stembus. Ook heeft hij, net als de andere stembureauleden, een vergoeding gekregen. Wij gaan de mogelijkheden bekijken om bij de volgende verkiezingen meer Prokkelduo's in te schakelen.

Programma Stemtel

Al een aantal jaar maken wij gebruik van het telprogramma 'Stemtel' voor het tellen van stemmen. Deze methode wordt in de Provincie Gelderland al door meer dan 16 gemeente toegepast.

Op 10 november 2023 kwam het Ministerie van Binnenlandse Zaken met de mededeling dat het niet was toegestaan om gebruik te maken van een Excel-sheet voor het tellen van de verkiezingsuitslag. Dit zorgde voor veel commotie, zowel bij ons als bij veel andere gemeenten die deze methode gebruiken. De vraag hierbij was hoe gaan we dit oplossen in zo'n korte tijd voor de verkiezingen? Het is niet verantwoordelijk zo kort voor de verkiezingen een andere telmethode toe te gaan passen. En welke telmethode moest dit überhaupt gaan worden? Na overleg tussen meerdere gemeenten, de Kiesraad en het Ministerie van Binnenlandse Zaken is er door de Kiesraad

Onderwerp Informatie over de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023

en het Ministerie aangegeven dat Stemtel gebruikt mag worden alleen als er ook een turflijst werd gebruikt.

In overleg met de burgemeester en secretaris is besloten om in onze gemeente deze turflijst te gebruiken naast het gebruik van Stemtel.

Stemtel is een Excel sheet waar elke stem ingevoerd wordt. Dit gebeurt met het 4 ogen principe waarbij de stem op het stembiljet hardop wordt opgelezen, een tweede persoon controleert of het juiste wordt opgelezen. Vervolgens wordt deze stem ingevoerd in het Excel bestand en ook hier controleert een tweede persoon of dit juist wordt ingevoerd. Dit gebeurt op een laptop zonder internet of server verbinding. Deze telmethode zorgt al jaren voor een correcte verkiezingsuitslag

Gemeentelijk stembureau (GSB)

Op donderdag 23 november 2023 was er een openbare zitting van het gemeentelijk stembureau. Tijdens deze zitting zijn alle processen-verbaal gecontroleerd. Tijdens deze controle kunnen de leden van het GSB besluiten tot een hertelling, omdat er bijvoorbeeld onverklaarbare verschillen zijn. Bij 2 stembureaus was er een hertelling nodig. Na het controleren van de processen-verbaal zijn deze vervolgens ingevoerd in het OSV (Ondersteunde Software Verkiezingen). Hiermee kwam de definitieve uitslag tot stand.

Wat is verbeterd?

Na de Provinciale en Waterschapsverkiezingen in maart 2023 is er onder andere een evaluatie geweest met de voorzitters van de stembureaus. Hier is goed naar geluisterd en hebben wij gehoor gegeven aan de volgende verbeterpunten:

- Een betere doorstroom bij het stembureau bij het gemeentehuis. Er waren dit keer 2 stembureaus in de tent. 3338 kiezers brachten hier hun stem uit en hoefden niet langer dan 5 minuten te wachten. In vergelijking met de wachtrij van de vorige verkiezingen van soms 1 uur, is dit een verbetering.
- Het inzetten van extra tellers na het sluiten van de stembureaus. Voorheen was dit 1 teller en bij grote stembureaus 2 tellers. Dit keer hebben wij 4 tellers per stembureau ingedeeld. Hierdoor was het tellen sneller klaar. Gemiddeld waren de meeste stembureaus nu rond 1 uur klaar. 2 grote stembureaus, Ons Middelpunt en MFC Doelum tussen 3 en 4 uur.
- Het ophalen van de stemcontainers met getelde stembiljetten door de buitendienst was nu sneller afgerond door een aanpassing in ons logistiekproces. Na het doorgeven van de voorlopige uitslag is de stemcontainer binnen ongeveer 30 minuten opgehaald. Eerder was dit een uur of langer. Deze stemcontainers zijn opgeslagen in een beveiligde en afgesloten ruimte in het gemeentehuis.

Verbeterpunten voor de Europese Parlementsverkiezing op 6 juni 2024

- We willen het aantal stembureaus uitbreiden. Na het succes van het extra stembureau bij het gemeentehuis willen we ook een extra stembureau bij MFC Doelum. In overleg met MFC Doelum zou dit mogelijk moeten zijn en gaan we dit verder uitwerken. Daarnaast gaan we in Renkum een extra locatie zoeken.
- We gaan ons verdiepen in de verschillende telmethodes die mogelijk zijn. Er zal een keuze gemaakt worden of wij bij de decentrale telling blijven zoals de afgelopen verkiezingen of gaan we over op centraal tellen? Deze keuze moet gemaakt worden vóór 23 april 2024, kosten en efficiëntie van het telproces worden meegenomen.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM

De secretaris,

M.J.J. (Marcel) Wagenaar

de burgemeester,

A.M.J. (Agnes) Schaap